

zbirajo. Ta poziv je našel obilo odmeva v hrvaškem občinstvu. Tudi v onih krajih, od koder Matica še ni imela pesmij, prihajale so zbirke, celó nekateri mohamedanci iz Bosne so začeli med svojci zbirati pesmi, katere so posebno zanimive in dragocene. V petnajstih letih je dobila Matica 122 zbirk narodnih pesmij, večjih in manjših, da, celó ogromnih, od vseh stranij, kjer se hrvaško govori. Pesmi so bile tu, a sedaj je nastalo veliko vprašanje, kako naj se te pesmi izdadó in kdo naj jih uredi. Mnogi so želeli, naj se pojedine zbirke izdadó v celoti, naj se poleg njih porabijo tudi vse doslej izšle narodne pesmi. Tako izdavanje bi se vleklo leta in leta, kritično pa vendar ne bi bilo, zato je Matica sklenila, da se priredi izdanje samo iz rokopisnih zbirk in same izbrane (!) narodne pesmi. Inačice naj se izdadó v dodatku in samo znamenitejše v celoti, druge naj se pa samo naznačijo, ali naj se od njih tiskajo le pojedini deli, kateri se znatnejše razlikujejo od prve pesmi. Pesmi naj se razdelé v tri dele: junaške, ženske in mohamedanske pesmi, a pri vsaki pesmi naj se točno označi kraj, kjer je pesem zapisana, in kdo jo je popeval. S tem je Matica hotela podati narodu lepo, izbrano zbirko narodnih pesmij, a ob enem kritično urejeno, da more dobro služiti vsakemu, tudi tujemu učnjaku. Urejanje teh pesmij je izročila Matica učnemu profesorju dr. Ivanu Brozu, kateri se je takoj z veseljem poprijel urejanja tega izdanja in kateri je v ta namen prepotoval Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro, da temeljito prouči razna narodna narečja.

Delo je lepo napredovalo, a Brozu sta pri tem pomagala gimnazijska profesorja Pasarić in Šurmin; vestno so čitali razne zbirke in označili vsaki pesmi

vsebinsko in vrednost. Koncem mes. kimovca l. 1893 je izročil Broz Matici rokopis prvih pól prve knjige na ogled in izvestno bi bila prva knjiga že bodočega leta zagledala beli dan, da se ni Broza malo kasneje lotila huda bolezen. Katera mu je na božič istega leta prestrigla nit življenja, ugrabila Hrvatom učnega jezikoslovca, a izdanje narodnih pesmi potisnila za nekoliko let nazaj. Broz namreč ni svoje osnove in svojega dela tako zabeležil, da bi njegove beležke mogli rabiti drugi; torej je trebalo pričeto delo početi skoro iz nova. Novega dela se je poprijel po želji Matice profesor dr. Štefan Bosanac in mu posvetil vse svoje vrle moči. Lotil se je urejanja pesmij v vinotoku leta 1894. in do mal. travna l. 1896. je dovršil prvo knjigo, katero je Matica ravnokar izročila svojemu narodu. V tem zvezku je priobčenih 82 narodnih pesmij, katere štejejo nič manj nego 17.450 stihov. V dodatku (str. 463—600) je natisnjenih 120 pesmij v celoti, a 223 v odlomkih. Menim, da je nepotrebno govoriti o lepoti in dragocenosti teh pesmij. Ne bi smelo biti nobenega naobraženega Slovenca, kateri ne bi čital teh pesmij, trud, ki ga bo imel s čitanjem, poplača se mu obilno. Čudil se bo lepoti in blaglasnosti hrvaškega jezika, pravilnosti stihov, pred vsem pa bogastvu pesniških prispodob in okraskov, pa tudi nadarjenosti preprostega narodnega pevca. Z izdanjem teh pesmij se Matica lahko ponaša, saj je izdanje po zunanosti lepo, a po vsebini in notranji obliki tudi kritično: podaje nam pesmi take, kakoršne so se rodile v narodu. Za to sta nam priča vestnost samega odbora za nabiranje narodnih pesmij, kakor tudi natančnost obeh urejevalcev te zbirke. Naj bi za tem zvezkom kmalu došli še drugi!

Janko Barle.

Razne stvari.

Glasba.

Gospod Ignacij Hladnik je izdal te-le štiri zbirke svojih novih skladb:

1. *Missa in honorem S. Familiae Jesu, Mariae et Joseph. Pro Soprano, Alto et Bariton organo comitante. Op. 28.* Partitura s tremi glasovi stane 1 gld. Trije glasovi posebej 20 kr.

2. *Asperges me, Vidi aquam et 3 Ecce sacerdos magnus ad IV voces inaequales. Op. 27.* Cena 40 kr.

3. *Venite, exultemus. 12 Tantum ergo ad IV. voces inaequales. Op. 26.* Cena 50 kr.

Gospod Hladnik ne pazi mnogo na obliko svojih skladb. Zato se mu mnogokrat primeri, da so prav dobre stvari pomešane z manj vrednimi,

skoro brezpomembnimi oblikami. Tako je tudi tukaj. Najboljša skladba je brez dvoma maša, katera se giblje dostojno in zmerno in je prav primerna za majhne zборе, ki ne morejo izvajati težkih skladb. Tudi pod št. 2. omenjeni spevi se bodo dali dobro rabiti. O 3. zbirki, op. 26, pa sodimo, da bi bil g. skladatelj prav dobro storil, da bi jo bil temeljito pregledal, predno jo je izdal. Tu bi se dalo marsikaj popraviti. Sploh bi bilo dobro, če bi gospod Hladnik proučeval velike cerkvene skladatelje, kateri so se prej globoko vtopili v pomen besed, in potem zlagali, ne samo vrste in akorde, ampak globokoumne meditacije.

4. *Pomladni sèn.* — V tej zbirki so tri skladbe: *Hrepenenje po pomladi.* (J. Stritar.) Dvo-spev za sopran in alt sè spremljavo glasovirja.

Op. 30. — *Pri oknu*. Dvospev za sopran in tenor sè spremljavo glasovirja. Op. 32. — Cena 1 gld. — Skladatelj je uporabil vse moči svoje žive domišljije, da nas res zaziblje v sèn, v prav razkošen sèn. Kar si je mogel izmisliti okraskov in mehkobnočutnih akordov, porabil je in sestavil v bujnozvočni harmoniji. Te skladbe imajo neko prednost, katere mnoge cerkvene skladbe gospoda skladatelja nimajo: Vglobil se je zares v snov, in izkušal motive dosledno izrabiti in jih izcrpati. Vendar se nam zdi, da se je preveč udal sentimentalnosti; mnogo nepotrebnega balasta v akordih in melodijah se opaža, kateri bi bil morda bolje izostal. Kaj, ko bi gospod skladatelj tudi pri cerkvenih skladbah tako zvesto izkušal zadeti globoki pomen liturgičnega slovila, kakor je tu zadel sanjavo zamaknjenost in zaljubljeno sentimentalnost?

E. L.

Tretji letošnji koncert „Glasbene Matice“ se je dné 12. malega travna zvršil sijajno. Proizvêdli sta se dve klasični deli: Schubertova „Simfonija“ št. 7 C-dur, in Mozartov „Requiem“. Ne vemo, kaj bi bolj hvalili, ali skrb za izborno tvarino ali predmet, ali pa točno in umetnostno izvajanje vseh, tudi težavnih delov. Posebno pa moramo hvaliti lepo misel, da se je v tisku izdal bogato osnovani vspeled, v katerem gospod koncertni vodja Josip Čerin lahko in umno razlaga z besedo in notami obe glasbeni deli. Na ta način se ne samo povečuje užitek poslušalcem, ampak podaja se jim tudi nekaka šola za glasbeno izobraževanje. In za to smo jako hvaležni. Le tako naprej!

Nāše slike.

Ozrimo se nekoliko še v poslednjo številko! Slika na str. 225. je povzeta iz sloveče slike Leonarda da Vinci (1452—1519) *Zadnja večerja*, ki se nahaja v nekdanjem samostanu St Maria delle grazie v Milanu. Ta slika je izmed najimennitnejših vsega sveta. Že naš Kristus nam kaže umotvor prve vrste. Izrekel je apostolom besede: „Jeden izmed vas me izdá.“ Ker namerjamo ob ugodni priliki govoriti kaj več o „Zadnji večerji“, zadostuj ta spomin za danes.

Kristus pri spečih učencih (stran 233) nam kaže nočni mrak, torej so obrisi nejasni, kar je pogojeno prav dobro. — *Kristusa devajo v grob* (str. 240). To sliko je slikal B. Schedone. Jožef Arimatejski, Janez in Magdalena hočejo raztegniti

truplo na skali, kamor so je že položili. Ob strani na levi stojita Marija in Saloma, na desni je Nikodem. V duplini so seveda močne sence, svetloba pada od zgoraj. Slika je lepa in ganljiva; vse osebe izražajo spoštovanje in ljubezen do Izveličarja. Barve v izvorniku so tako razdeljene: truplo je višnjevkasto-bledo, Janez ima vijoličasto suktnjo in rdeč plašč, Jožef Arimat. pa ima rmenkasto obleko. — Bartolomeo Schedone je bil rojen menda v Modeni in je bil učenec Caraccijev. Ponesemal je rad Correggia.

Slika na str. 256 nam kaže pok. *Simona Robiča*, kakoršen je bil v poslednjih letih. Fotografiral ga je č. gosp. Ant. Nemeč menda za zabavo, a s tem nam ohranil njegov spomin. Na sliki se vidi tudi zgodovinski klobuk Robičev iz štoržev. Slika na str. 257. pa, s podpisom *Prirodoslovec*, poslal je uredniku pokojnik sam in pojasnil sličico s tem-le pismom: „Dal sem se fotografirati, ko sem služboval v Borovnici, in takrat, kakor vidite, sem bil še čvrst dečko, a sedaj sem že skremžan stavec. Na fotografiji vidite embleme, kažoče, s čim sem se takrat pečal v naziru prirodoslovja. Pri levi nogi na tleh leži nagačena lisica, zgoraj na mizi stoji nagačen sokol, poleg njega je okostje ptičev, na mizi polž in žužek; na desni strani pa posoda s cvetlicami, kar predočuje rastlinstvo ali botaniko. Sedaj se marljivo pečam z zanimivimi glivicami in zmiraj kaj iztaknem za našo domačo glivično floro. Opisujem tudi naše kranjske polžke¹⁾ ter jih rišem s svinčnikom. Le škoda, da me moči tako hudo zapuščajo. Odkar sem vsled nesrečnega padca izpahnil si desno roko v ramenu, prav težko rišem in slabo pišem²⁾; k temu pritiska pa še starost. Odkar sem imel pljučnico, nisem več trdnega zdravja, vendar sedaj — hvala Bogu — čutim se še dosti zdravega“ itd. (Pisano 8. dné vinotoka l. 1895.)

Slike na str. 264. 265. in 272. nam kažejo družino črnogorskega kneza razven starejših hčerá. V poslednjem času so naznanili novico, da se je princesa Ana zaročila s princem Franč. Jos. Battenberškim. (roj. 24. kim. 1861), bratom bivšega bolgarskega kneza. Zaročenka se je rodila dné 17. vel. srpana l. 1874. Poroka bo menda v prvi polovici meseca vel. travna. — Slika „Nebeška mati“ naj nas spominja Marijinega meseca.

¹⁾ Kaj je z rokopisom? Kdo vé kaj o njem?

Uredn.

²⁾ Pismo je pisano prav lepo, a nekoliko trdo.

Uredn.